

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Навчально - науковий інститут бізнесу і менеджменту

Кафедра організації виробництва, бізнесу та менеджменту

КОТУЗА СЕРГІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

УДК 338.432:631.115

Реферат

дипломної магістерської роботи

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА
КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО НА ПРИКЛАДІ
СФГ «МОНОЛІТ» БОРІВСЬКОГО РАЙОНУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

спеціальності 073 «Менеджмент»

(освітньо-професійна програма «Менеджмент і адміністрування»)

Харків – 2018

Дипломна магістерська робота є рукописом.

Робота виконана в Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник:

доктор наук, з державного управління, професор,
**Бакуменко Валерій
Данилович,**
Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка,
професор кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту.

Захист відбудеться 21 лютого 2018 р. на засіданні екзаменаційної комісії у ХНТУСГ за адресою: 61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44, ауд. 105

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Актуальність теми. Результативність та ефективність функціонування аграрного сектора національної економіки визначається станом його господарюючих суб'єктів, передусім, аграрних підприємств. В свою чергу, ефективність функціонування будь-якого аграрного підприємства визначається станом його матеріально - технічної бази, виробничої структури, якістю менеджменту. Ці складові успіху більшості вітчизняних аграрних підприємств не є досконалими, що є однією з причин їх кризового стану. Останнє вимагає її раціоналізації з огляду на вирішення завдань розширеного відтворення шляхом приведення їх в стан, коли кількісні співвідношення між показниками окремих галузей здатні забезпечити найбільш повне і ефективне використання ресурсів виробництва та підвищити рівень економічної ефективності діяльності аграрних підприємств.

Підприємства, які зробили свій вибір на користь вирощування кукурудзи на зерно не помилилися, адже за обсягами виробництва кукурудза на зерно залишається лідером вітчизняного рослинництва. Перевагу цій культурі при вирощуванні віддають як дрібні підприємства так і підприємства середнього і великого розмірів. Кукурудзу на зерно вирощують від агрохолдингів до сімейних фермерських господарств. Ця культура приваблює господарників постійним попитом на внутрішньому та зовнішньому ринках. Можливістю застосування сучасних технологій, що забезпечують високу врожайність за помірних виробничих витрат.

Саме тому, в цих умовах, доцільно приділяти особливу увагу питанню організації виробництва і

управління підприємствами в загалі та проблемі його вдосконалення зокрема.

Теоретичним та прикладним питаннями удосконалення організації аграрного виробництва та підвищення його ефективності присвячено багато досліджень провідних вітчизняних вчених економістів, зокрема роботи: Черенкова А.В., Цикова В.С., Дзюбецького Б.В., Шевченко М.С., Цехмейструк М.Г., Родзяк Н.І., Чипак О.В., Забуранної Л.В., Мочерного С.В., Андрійчука В.Г. та багатьох інших дослідників. Не дивлячись на глибину та багатоаспектність досліджень вказаних авторів, значна кількість проблемних питань управління процесами удосконалення організації виробництва та менеджменту та розробку рекомендацій щодо його покращення потребує подальшого вивчення. Так у приведених дослідженнях не достатньо уваги приділяється аналізу та оцінці важливості впливу матеріально – технічного забезпечення в процесі організації виробництва сільськогосподарських культур, зокрема кукурудзи на зерно. Що безпосередньо впливає на ефективність діяльності підприємства в цілому.

Вказані обставини зумовлюють актуальність обраної теми дипломної магістерської роботи а також визначення її мети, завдань та предметно-об'єктної сфери.

Метою досліджень дипломної роботи є виявлення шляхів підвищення економічної ефективності організації виробництва кукурудзи на зерно та удосконалення методологічних та методичних засад формування структури управління в СФГ «Моноліт», спрямованих на використання його потенційних можливостей для переходу на якісно новий рівень менеджменту.

Для досягнення поставленої мети були поставлені і вирішені наступні **завдання**:

1. Визначені тенденції сучасного стану організації виробництва та менеджменту в сільськогосподарських підприємствах.

2. Зроблена оцінка основних параметрів організаційно-виробничого потенціалу СФГ «Моноліт».

3. Проведений аналіз ефективності виробництва кукурудзи на зерно.

4. Розроблено заходи, спрямовані на вдосконалення процесу управління СФГ «Моноліт», а саме, удосконалення організаційної структури та структури управління.

5. Запропоновані заходи для здійснення виробництва кукурудзи на зерно що є більш ефективними.

Об'єктом виступають трансформаційні процеси відносин власності та управління СФГ «Моноліт».

Предметом дослідження є теоретичні, аналітико-дослідницькі та проектно-рекомендаційні засади формування удосконалених умов функціонування і механізм управління СФГ «Моноліт».

Методи дослідження Теоретичною і методологічною основою дослідження була діалектична теорія пізнання і системний підхід до вивчення економічних явищ, і процесів, теоретичні положення вітчизняних та зарубіжних вчених з теми дипломної магістерської роботи. Для реалізації дослідження були використані абстрактно - логічний (теоретичне узагальнення та формування висновків), монографічний (вивчення форм організаційної структури), соціологічний (анкетування керівників досліджувального господарюючого суб'єкта), метод системного аналізу, аналіз розвитку операційної системи досліджувального суб'єкта, розрахунково - конструктивний та порівняння, кореляційного аналізу, графічний та інші загально прийняті статистичні методи. Для обробки

статистичного і фактичного матеріалу використовувалась сучасна комп'ютерна техніка та комп'ютерні програми.

Інформаційною базою досліджень були матеріали Державної служби статистики України та Харківського обласного управління статистики, нормативні акти України, спеціальна економіка література, літературні джерела з агробізнесу, менеджменту в сільському господарстві, звітні оперативні дані СФГ «Моноліт», наукові розроблення вітчизняних і зарубіжних вчених, матеріали наукових конференцій, семінарів, наукових публікацій, матеріали періодичних видань, довідково-інформаційні матеріали, результати власних спостережень автора.

Наукова новизна одержаних результатів дипломної магістерської роботи полягає в теоретично-методичному обґрунтуванні та прикладному опрацюванні шляхів удосконалення організації виробництва та менеджменту. А саме:

удосконалено:

- запропоновані заходи для удосконалення організації виробництва кукурудзи на зерно що є більш ефективними;

набуло подальшого розвитку:

- розроблено заходи, спрямовані на вдосконалення процесу управління СФГ «Моноліт», а саме, удосконалення виробничої структури та організаційної структури управління;

- виявлення внутрішньогосподарських резервів збільшення виробництва кукурудзи на зерно шляхом застосування існуючих показників розвитку галузі рослинництва.

Практичне значення одержаних результатів Магістерська робота виконана на замовлення СФГ

«Моноліт» Борівського району Харківської області. Результати дипломної роботи можуть бути використані для опрацювання заходів щодо подальшого вдосконалення процесів формування та управління ним в СФГ «Моноліт». Практичне значення має запропонована до впровадження технологічна карта вирощування кукурудзи на зерно, яка дозволить зменшити собівартість даної культури. Результати дипломної роботи прийняті керівництвом СФГ «Моноліт» для впровадження у виробництво.

Апробація результатів дослідження. Апробація результатів дослідження була викладена у статтях які були представлені на міжнародних науково-практичних конференціях молодих вчених, аспірантів, магістрів та студентів, які проходили у ХНТУСГ ім. П.Василенка, м. Харків та ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського, м. Кривий Ріг, і опубліковані у відповідних збірниках. Найважливіші результати досліджень, основні положення, висновки та пропозиції автор магістерської роботи доповідав керівництву СФГ «Моноліт» і передав йому один екземпляр дипломної магістерської роботи.

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Вона виконана на 104 сторінках комп'ютерного тексту, містить 21 таблицю та 4 рисунків. Список використаних джерел налічує 54 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні аспекти та тенденції розвитку організації виробництва та менеджменту в аграрних підприємствах» розглянуто: сутність та значення менеджменту; стан та шляхи удосконалення організації виробництва в ринкових умовах; шляхи підвищення продуктивності виробництва кукурудзи на зерно аграрними підприємствами в Україні.

У другому розділі «Сучасний стан виробничо-господарської діяльності СФГ «Моноліт»» розглянуто: організаційно – економічна характеристика СФГ «Моноліт»; організація менеджменту на підприємстві; аналіз ефективності виробництва кукурудзи на зерно та особливості організації її виробництва.

У третьому розділі «Напрямки удосконалення організації виробництва та менеджменту у СФГ «Моноліт»» розглянуто: напрямки підвищення рівня економічної ефективності виробництва та реалізації кукурудзи на зерно; обґрунтування резервів збільшення ефективності виробництва кукурудзи на зерно; удосконалення виробничої, організаційної структури СФГ «Моноліт» і його структури управління.

ВИСНОВКИ

По проведеному аналізу господарської діяльності СФГ «Моноліт», можна зробити висновок, що господарство рентабельне та має перспективи для подальшого розвитку.

1. Господарство повністю забезпечено землею і за своїми розмірами повністю сприяє розвитку виробничої діяльності усіх галузей сільськогосподарського

виробництва. Розташовано у сприятливій зоні для застосування механізації. Загальна земельна площа за останні три роки становила в середньому 3043 га.

2. Аналізуючи склад товарної продукції в динаміці за три роки, можна сказати, що вона в більшості представлена продукцією рослинництва, найбільшу питому вагу у 2016 р. займає соняшник – 47,8 % і зернові і зернобобові – 35,1 %.

3. Рівень спеціалізації в СФГ «Моноліт» досить низький, тобто господарство спеціалізується на виробництві кількох видів продукції. Виробничим напрямком є виробництво соняшнику, зернових та зернобобових

4. Фондозабезпеченість зростала і найвища є у 2015 році, по відношенню 2016 року до 2014р. збільшилось на 213,3%. Фондоозброєність зросла у відношенні 2016 року до 2014р., то 2015 рік перевищує 2013р. на 196%, Фондовіддача зменшилась і найвища є у 2014 році. Відношення 2016 року до 2014р. зменшилась на 24,2%. Фондомісткість збільшилась найвища є у 2015 році — 0,46. Відношення 2016 року до 2014р. збільшилась на 32,3%, Рентабельність основних виробничих фондів, у відношенні 2016 року до 2014 року зменшилась на 31,3%, найвищою була у 2014р. — 69,7 %. Валового доходу у розрахунку на 1грн основних засобів найбільше припадало у 2014р. — 3,7 грн., а в 2016р. у порівнянні з 2014р. зменшилось на 27,1%. Чистого прибутку у розрахунку на 1грн. основних засобів найбільше припадало у 2014р. — 0,6 грн., а в 2016р. у порівнянні з 2014 р. зменшилось на 21,7%.

5. Чисельність працівників в господарстві за досліджуваний період збільшилась на 7,0%. Таке збільшення чисельності працюючих пов'язано з підвищенням рівнем оплати праці в сільському господарстві, та розширенням виробництва.

6. Показники ефективності інтенсифікації виробництва СФГ «Моноліт» покращуються. Вихід валової продукції у 2016 році збільшився у порівнянні з 2014 роком на 119,5%, це означає, що у даного підприємства нормальні темпи розвитку і корегувати план виробництва продукції не треба. Повна собівартість реалізованої сільськогосподарської продукції збільшується але це передусім пов'язано із збільшенням обсягів виробництва, що є позитивною тенденцією. Виручка від реалізації всієї сільськогосподарської продукції підвищилась у порівнянні з 2014р на 130,4%. Рівень рентабельності на протязі трьох років був не стабільним. Найбільший показник був у 2015 році — 10,7%, а найнижчим у 2014 році — 5,9%. У 2016 році збільшився у порівнянні з 2014 роком на 53,3%, Тому на даному етапі необхідно звернути увагу на збільшення обсягів виробництва продукції рослинництва, так як вона є прибутковою, а також на розвиток промислового виробництва, яке забезпечує постійну зайнятість робочої сили і рівномірний розподіл матеріальних і трудових ресурсів.

7. Урожайність кукурудзи на зерно за останні п'ять років коливалась, проте найбільшою вона була у 2016 році – 90,0ц, а найменшою у 2014 році – 39,4 ц. Відношення 2016 року до 2014 року, перевищує останній на 128,4%. Якщо брати в середньому за п'ять років, то урожайність кукурудзи на зерно за 2016р перевищує цей показник на 38,2%.

8. Використовуючи індексний аналіз, можна зробити висновки, що загальне відхилення валового збору кукурудзи на зерно від плану складає +730 ц. План виконання валового збору кукурудзи на зерно по господарству перевиконано на 4,2% Валовий збір з фактичної площі посіву при плановій урожайності складає

16745ц. Відхилення від плану за рахунок зміни посівної площі становить -255ц., а відхилення від плану за рахунок зміни урожайності 985ц. Загальне відхилення 730ц.

9. Аналізуючи економічну ефективність виробництва кукурудзи на зерно видно, що у 2016 році у порівнянні з 2014 спостерігається зростання по таким основним показникам як урожайність, що на 128,4% є більшою у 2016 році ніж у 2014 році, трудоемкість у 2016 році зменшилась на 5,2% у порівнянні з 2014 роком, ціна реалізації підвищилась на 6,9 %, але найбільшою була в 2016 році. Прибуток на 1 ц. грн. перевищує 2014 рік на майже у шість разів, а прибуток на 1га грн. у 2016 році більший ніж у 2014 році майже у десять разів. Рівень товарності зменшився на 12,9%, а рівень рентабельності навпаки підвищився майже у сім разів у порівнянні з 2014 роком. Повна собівартість реалізованої продукції і собівартість одиниці реалізованої продукції знизилась у 2016 році у порівнянні з 2014 відповідно на 1,6 % та 14%, що є також позитивною тенденцією

10. Встановлено, що із проведеного аналізу ефективності виробництва кукурудзи на зерно в господарстві ми бачимо, що економічна ефективність виробництва кукурудзи на зерно в господарстві підвищується, але є нагальна необхідність шукати шляхи до її підвищення.

11. На основі отриманих даних планується для підвищення економічної ефективності виробництва кукурудзи на зерно ввести такі заходи як впровадження технологій з мінімальною обробіткою ґрунту. Ґрунтозахисна технологія відкриває шлях до повноцінного використання таких переваг:

- скорочення затрат на придбання та експлуатацію техніки, зменшення зносу машин;
- зменшення витрат поливу;

- зменшення ущільнення ґрунту під впливом техніки;
- зменшення водної та вітрової ерозії;
- підвищення родючості ґрунту за рахунок збільшення вмісту гумусу, мікроелементів, вуглецю, азоту;
- стабільні врожаї;
- економія робочого часу;
- поліпшення інфільтрації води у ґрунт, краще насичення ґрунту вологою;
- зростання біологічної активності у ґрунті і на полях;

12. Підвищення виробництва кукурудзи на зерно за рахунок поліпшення сортового складу посівів – тобто збільшуємо площу під більш врожайними гібридами. Підвищення урожайності за рахунок внесення в ґрунт високоякісних гербіцидів. Підвищення урожайності за рахунок впровадження нового високоефективного препарату для протруювання насіння.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1. Котуза С.О. Тенденції та перспективи розвитку галузі сільського господарства в Україні / С.О. Котуза, К.О. Гнатченко, М.М. Толмачов // Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства: збірник наукових праць. – Харків: ХНТУСГ, 2017. – Вип. 2. – С. 20 – 23.

2. Котуза С.О. Концепція оптимізації виробничої структури аграрних підприємств / С.О. Котуза, О.В. Подольська // Матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Маркетинг і менеджмент в системі національних і світових економічних інтересів» – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2018. – С. 160 – 163.

АНОТАЦІЯ

Котуза С.О. «Удосконалення організації виробництва кукурудзи на зерно на прикладі СФГ «Моноліт» Борівського району Харківської області»

В дипломній магістерській роботі розглянуто теоретичні основи формування результатів та удосконалення виробництва кукурудзи на зерно в аграрному підприємстві. Проведено аналіз ефективності використання наявних засобів праці в СФГ «Моноліт», визначено склад і структуру земельних ресурсів, обсяг і структуру валової і товарної продукції, здійснено оцінку забезпеченості основними і оборотними засобами та трудовими ресурсами. Надано пропозиції щодо перспектив розвитку та шляхів підвищення ефективності управління виробництвом продукції рослинницької галузі.

Ключові слова: менеджмент, перспектива, маркетинг, організаційна структура, економічний ефект, фінансовий результат.

SUMMARY

S.O. Kotuza «Improvement of production and management in crop production in growing corn in FE «Monolit» Borivsky district, Kharkiv region»

In his master work the theoretical basis for the formation of the results and improve the production of corn for grain in the agricultural enterprises. The analysis of the efficiency of labor available in the FE «Monolit», defines the composition and structure of land resources, scope and structure of gross and marketable products, the estimation of provision of fixed and floating facilities and human resources. The proposals regarding the development and ways to improve crop production management products industry.

Key words: management, prospects, marketing, organizational structure, economic impact, financial results.

Комп'ютерний набір і верстка
С.О. Котуза

Підп. до друку 05.02.2018. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк
офсетний.
Ум. друк. арк. 0,9. Обл.-вид.арк.0,9. Тираж 10 прим.
Замовлення № __

Надруковано в КП «Міська друкарня»
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44
Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія ДК № 3613 від 29.10.2009р.